

Три царини «Квітки полонини»

Кожний клаптик цієї благодатної землі може бути оплачений золотом і перетворений на лікувальні заклади, які приносили б прибуток собі й людям.

Тиводор Легоцький, 1881 р.

Олександр МАЛІЄНКО,
Петро ЗАПОРОЖЕЦЬ (фото)

14

На стіні санаторного клубу одна з картин місцевого художника має особливий вигляд. Малюючи оздоровницю на тлі гори, автор нібито не шукав найпривабливіших ракурсів для будівлі й не прагнув привабити погляди красою тутешньої природи. На першому плані, здавалося б, невиправдано багато місця відведено не надто мальовничому пустирищу з баюрами й пожухлою травою. Можливо, за авторським задумом усі плани картини – і ця околиця, і санаторний корпус, і крутий гірський схил – варті однакової уваги, а приглушені стримані тони об'єднують усі компоненти зображення в єдине ціле. І якщо розмірковувати далі, то пустирище символізує не завжди привабливі реалії життя; санаторій, колір будівлі якого перегукується з осінніми барвами гірського схилу, – це облаштована територія, де зроблено спробу гармонізувати взаємостосунки людини і довкілля, використовуючи дари природи й водночас дбаючи про її збереження;

а гора – то сам символ первозданної і неповторної природи Карпатського краю.

А в дійсності контрасти, згладжені пензлем художника, відразу впадають в око. Вже йдучи бруківкою від місцевої траси до паркової зони санаторію «Квітка полонини», відчуваєш якусь зміну настрою. З кожним кроком тихішим стає гуркіт дороги, а водночас віддаляються заклопотаність і метушливість повсякдення. Ще кілька кроків – і ти на території, де потрапляєш в особливе середовище, з іншим ритмом, іншим рівнем благоустрою і комфорту, іншою культурою поведінки, іншою аурую.

Можливо, потрібен певний час, щоб тут повною мірою відчутти й оцінити благодійний вплив, але, запевняю, станеться це дуже швидко. І неодмінно, що підтверджує сама кількість відпочивальників. Пізньої осені, здавалося б, у самий пік міжсезоння начальник відділу реалізації путівок Наталія Глуханіч ледве знайшла вільні номери на одну ніч для двох столичних журналістів...

50 років по тому

Невдовзі, на початку лютого 2015-го, виповнюється 50 років з часу відкриття санаторію «Квітка полонини». Аж ніяк не відразу цей оздоровчий заклад почав пропонувати гостям комфортні умови перебування й різноманітні та якісні медичні послуги. Головний лікар санаторію Павло Ганинець прийняв його 1986 року й добре пам'ятає, «що це було».

За його словами, перший корпус профспілкової оздоровниці на 210 ліжок тут звели 1965 року. Заклад був маленький і неprestижний: зокрема, «зручності» – у коридорі, одна душева на весь санаторій... Мало що змінила й прибудова ще одного корпусу на 80 міс. У такому стані заклад перебував до кінця 1980-х. У 1989-му виконали капітальний ремонт, у ті часи все ж була можливість десь раз на 10 років отримати централізовані кошти для генерального оновлення.

Проте, хоч як переобладнаний спальні номери, початково затиснені в радянські стандарти, не в усьому можна досяг-

ти відповідності сучасним вимогам. І з подальшим розвитком курортної зони стала очевидною потреба в новобудові. Тим паче, що знай-

шовся інвестор – банк «Київ». Тож 2006 року тут у зв'язі з «Квіткою...» гостинно відчинив двері новий санаторій «Сузір'я», де вже не було

Гостинні господарі. Головний лікар санаторію «Квітка полонини» Павло ГАНИНЕЦЬ (перший ряд, третій праворуч) і персонал оздоровниці

обмежень для створення комфорту й реалізації креативних дизайнерських знахідок. Тому, крім зручних звичайних одно- і двомісних номерів, тут є на вибір респектабельні люкси й апартаменти з ексклюзивним у кожному випадку оформленням інтер'єру.

Виправдала себе й система економічних стосунків між профспілковою оздоровницею «Квітка полонини» і ТОВ «Сузір'я»: завдяки об'єднанню медичного потенціалу, комплексу різноманітних послуг, збільшенню майже вдвічі кількості відпочивальників, можливостям вести гнучку цінову політику отрима-

но своєрідний синергетичний ефект. Якщо раніше «Квітка полонини» перебувала на межі рентабельності й за рік її засновник мав лише 25–30 тисяч прибутку, то тепер його сума зросла до 1,4 мільйона гривень.

Головний лікар також поділився планами подальшого розвитку оздоровниці. Одрозуміємо: ні про яке ущільнення парку, закладеного півстоліття тому, не йдеться – до нього тут ставляться, як до справжнього надбання. На одного відпочивальника припадає вчетверо більше зеленої зони, ніж передбачено нормою. В жодному іншому санаторії регіону не побачиш

стільки вільного простору для ранкових пробіжок і вечірніх прогулянок. За рослинами, а тут налічується 120 видів дерев і кущів, доглядають не тільки садівники, а й два фахівці високої кваліфікації.

У планах – будівництво відкритого басейну на березі стрімкої річки Піні, яка окантовує курорт з боку гірського хребта, і облаштування в межах наявних корпусів культурно-розважального центру. Тож до послуг відпочивальників тут усі головні принади відпускового періоду: можна оздоровитися, відпочити душею й тілом, змістовно та з розвагами провести дозвілля.

Під одним дахом

Упродовж минулого року «заповнюваність» санаторію становила 84%. Дуже високий показник, адже вважається, що, маючи в середньому 80% зайнятих номерів, заклад не тільки покриває всі свої витрати, а й заробляє певні кошти на розвиток. У «Квітці полонини» й «Сузір'ї» таке поняття, як «міжсезоння» (між іншим, саме в цей період загострюється чимало захворювань), відходить у минуле.

Досягається це створенням максимально комфортних умов для відпочивальників, незалежно від пори року й погоди. Під одним дахом можна отримати всі медичні послуги, а також відвідати басейн, тренажерний зал, їдальню, салон краси, інтернет-бар, бібліотеку, музей тощо.

Оздоровниця спеціалізується на лікуванні гастроентерологічних захво-

рювань. Профіль поширений у санаторіях регіону та за його межами, отже, доводиться витримувати неабияку конкуренцію, що було б неможливим без забезпечення найвищого рівня медичних послуг. Однак хвороби зазвичай не приходять поодиноці, а тягнуть за собою низку супутніх недуг. Тому тут охоплено також ще широкий спектр показань для лікування: захворювання нирок та сечовивідної системи, периферичної нервової системи, суглобів і серцево-судинної системи, цукрового діабету, порушення обміну речовин, опорно-рухового апарату та інших органів.

Важливий напрям – профілактика захворювань та зміцнення імунної системи. Різні види масажу, мінеральні ванни, кріосауна, «соляна печера», фітотар та інші популярні «точки» санаторію покращують самопочуття, підвищують життєвий тонус.

Разом із завідувачем відділення гастроентерології Юрієм Макарою ми оглянули новий лікувальний блок. На кілька хвилин затрималися в кабінеті, обладнаному підводною витяжкою хребта. Особливість її в тому, що після закінчення процедури спеціальний підйомник дає можливість пацієнту без фізичних зусиль потрапити в ліжко й завдяки

15-хвилинному відпочинку закріпити лікувальний ефект. Поки ми спостерігали за дією цього пристрою, підприємець із Одеси Володимир Шевченко, котрий якраз приймав лікувальну процедуру в басейні (на знімку праворуч), устиг розповісти свою історію:

– Коли був молодим, думав, що гори могу звернути: займався гімнастикою, і важкою фізичною працею. Але коли пошкодив хребта та ще й з'явилася грижа між хребцями біля потилиці, життя перетворилося на муку. Постійно відчував біль, і жодні ліки не допомагали. Приїхав сюди за порадом знайомих. Після першого курсу лікування відчув значне полегшення. У наступну відпустку знову пройшов тут курс лікування, після чого вперше цілий рік прожив без болю. Як то кажуть, добра добувши, кращого не шукай, тому втретє приїхав підлікуватися саме сюди.

На всі смаки

Ураховуючи, що більшість наших співгромадян не має можливості розділити відпусковий період на оздоровлення та дозвілля з подорожами й іншими розважальними заходами, у санаторії забезпечили поєднання таких планів. Щодня оголошуються екскурсії до історичних пам'яток та інших цікавих і привабливих місць Закарпаття. Утім, і поруч є умови для активного від-

починку. Тут облаштовані спортивні майданчики, де можна позмагатися чи потренуватися. За кілька десятків метрів від корпусів починається пішохідна прогулянка в гори, достатньо перейти місток через річку Піню. Взимку до ваших послуг – гірськолижний спуск із двома підйомниками. Адміністрація закладу розглядає можливість придбати ще нову гармату. Багатьом до снаги верхова лікувальна їзда на конях, подолання гірських трас на квадроциклах.

Постійно проводяться різні фестивалі, традиційні свята, після яких

надовго залишаються в пам'яті ці давні звичаї, місцевий колорит і загальом яскраві неповторні враження. А дискотеки просто неба! Хто всидить на лавці, коли тихого теплого вечора під кронами дерев, крізь які пробивається мерехтіння зірок, у просторі, вихопленому з темряви сяйвом електричних гірлянд, залунають звуки запального закарпатського чардашу?..

А в негоду свою «норму» фізичних навантажень можна викона-

ти, не виходячи з корпусу. Тут діють спортивні секції, працює чудовий басейн для дорослих та дітей із джакузі та гідромасажем. Є ігрова кімната, де вихователі можуть хоч цілий день займатися дітьми, розв'язавши руки батькам для дорослих справ. Великий вибір літератури – від детективів до навчальних посібників – пропонує бібліотека. І, до речі, Інтернет не вбив бажання його користувачів узяти в руки хорошу книжку...

Навіть з історією усього краю можна ознайомитися без екскурсійних поїздок, а просто тут, у стінах санаторію, де відкрито історико-краєзнавчий музей «Лужанська долина». Ідея виправдала себе, бо щойно завідувач музею Жанна Безик відчиняє двері, з'являються відвідувачі. Нас цікавили історичні факти про місцеві джерела мінеральних вод, а їх тут зібрано стільки, що в межах журнальної публікації навести можемо лише малу частину.

Джерело здоров'я і... тривоги

Про лікувальні властивості мінеральних вод краю місцеві мешканці знали вже в прадавні часи. Джерела називали «святими криницями» й купалися в них, обладнавши бочками без дна. Перша документальна згадка про Голубинське родовище мінвод на землях нинішньої Солочинської сільради Свалявського району датується 1775 роком, а в XIX столітті воно стало широковідомим. Представники династії Шенборгів, яка два століття володарювала на цій землі, належно оцінили цей унікальний природний дар. У Сваляві відкрили підприємство для розливу мінеральних вод і почали поставляти їх до Ужгорода, Львова, Відня, Будапешта й Парижа. Як свідчать історики, вода потрапляла й до столу коронованих осіб. Її лікувальні властивості високо оцінили медичні світила Австро-Угорщини, а порівняння з мінеральною водою курорту Карлові Вари завершилося на користь Голубинського родовища.

Сьогодні бювет оздоровниці «частує» відпочивальників мінералками «Лужанська-4», «Лужанська-7» і «Поляна квасова». Саме це тріо, аналога якому немає в жодному іншому санаторії, – найважливіша й ексклюзивна складова лікувальної бази тандему «Квітка полонини» і «Сузір'я». «Лужанська-4» здатна нейтралізувати підвищену шлункову активність, вона виводить із організму шлаки й токсини, допомагає в разі хронічних захворювань нирок та цукрового діабету, оздоровлює серцево-судинну й нервову системи. Вирізняється універсальністю «Лужанська-7», яка допомагає при порушенні обміну речовин, захворюваннях печінки, а також цукровому діабеті. «Поляна квасова» містить бор, залізо, фтор та інші цілющі

мікроелементи, завдяки чому лікує гастрити, виразку шлунка, сприяє зміцненню кісток та імунітету.

Хімічний аналіз засвідчив, що за 150 років досліджень цілющі властивості мінеральної води Голубинського родовища залишилися незмінними. Однак Павло Ганинець уже вкотре завершує свою розповідь на тривожній ноті. Йому, досвідченому й знаному бальнеологу, заслуженому лікарю України, займатися б медичними проблемами, але, на жаль, доводиться відволікатися на геть інші справи. Виявляється, родовище мінеральної води поступово вичерпується. Кілька років тому було зафіксовано, що запаси зменшилися на 40%, а наразі добовий дебіт скоротився з 256 до 120 кубічних метрів, тобто більш ніж удвічі.

Причина – у незаконній забудові санітарної зони, де формується підземне джерело. Спочатку в обхід закону ці землі були розпайовані, згодом так само незаконно змінили їхнє цільове призначення, а потім без необхідного погодження тут почали зводити будинки. Ще 2006 року урядова комісія у своїх висновках зафіксувала дев'ять порушень законодавства, які належало виправити. Однак досі жоден пункт того рішення не виконано. Більше того, якщо тоді налічувалося 16 незаконних забудов, то нині їхня кількість подвоїлася. Якщо це триватиме й надалі, родовище цілющої води можна взагалі втратити.

– Без мінеральної води, – застерігає Павло Павлович, – санаторії перетворяться на звичайні турбази з усіма невтішними наслідками.

Здавалося б, у збереженні природи, включаючи «святі криниці», зацікавлені всі. Санаторний комп-

лекс завдяки їм цілорічно заповнений і має прибуток, з якого щороку бюджет отримує сім мільйонів гривень. Приїзд відпочивальників стимулює розвиток туристичної галузі та сфери послуг у всьому регіоні. Та ще й транспортній галузі країни дещо перепадає, бо гості їдуть із різних міст України, зокрема й найвіддаленіших, а також із-за кордону. Особливо важливе значення має джерело життєдайної води для місцевих жителів, адже оздоровниця – найбільший платник податків і найбільший роботодавець у цій місцевості. Видатний закарпатський етнограф Тиводор Легоцький майже півтора століття тому чітко сформулював значення цього унікального природного дару. Чому ж нині чийсь приватний інтерес, чиясь, м'яко кажучи, недалекоглядність можуть усе це переважити? Хто дозволяє підрубувати гілку, що здатна приносити безцінні плоди? Колектив санаторного комплексу покладається на нову владу, яка декларувала прагнення навести лад на місцях, у регіонах і в центрі, обіцяючи, що будемо жити по-новому.

